

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Amplificatio calamitosi status per antitheta, & hypotyposin. Describitur
miseria pauperum cum luxu diuitum comparata ex D. Gregorio. Capvt
XXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

tur: Tibi cura suscipienda, tibi hæc opera sumenda est, vt Capitolium quomodo magnificentius est, restitutum, sic copiosius ornatum sit, quam fuit: illa flamma diuinitus extitisse videatur.

Amplificatio Miseriorum per antithera, acutaq; & vellicantes sententias, stylo picto, & declamatorio.

Senex reuersus è captiuitate deplorat filium insepultum, & cæcæm vxorem.

CAPVT XXXV.

L E X.

QVI in calamitate parentes deseruerit, insepultus abijciatur. Qui habebat vxorem, & filium captus à piratis scripsit domum de redemptione. Vxor flendo oculos amisit, filius retinente matre profectus, vicarijs manibus redemit patrem. Idem in vinculis decessit, abiectus in mare, & appulsus ad litus patrium est ciecatus, vult illum sepelire pater, mater prohibet.

Quintil. declam. 6. fol. 16. p. 2. Principium acutum. Nota gradationem artificiosissimam.

id est. egregium

Quidem passus sum tam leue, vt non comparatio mei, felices etiam aliorum miseras faciat? Graue est à piratis alligati, magis dicat hoc, qui sciat, quam citò capti moriantur. Alligatus sum, sed ta nen magis queror, quod solutus sum. Indigna est impietas in suos, quæ quanta versetur in hoc iudicio videtis. Sed mihi hoc quoque querendum est, quod me, & vxor nimium dilexit, & filius. Quid ergo putarem in rerum natura posse reperiri, quod orbitate acerbius videretur? Non contigit mihi, quod cæteris miserimum filium efferre. Parum est, quod iuueni singularis exempli, causa mortis fui, & iam pretiosa redemptus animâ, senex odiosus morte filij mei viuo. Parum est, quod mihi luctum meum fluctus nuntiarunt, & aliud agenti patri subito ad litus orbis appulsa est, quod miserimum iuuenem toto iactatum mari, etiâ si ne interpellasset, sero sepelirem, adhuc supremo prohibeor officio, & ne quid solati contingat, perdo etiam matris misericordiâ. Inijcit errantem corpori manum mulier, & pirata, & tempestate crudelior, atq; vt accedat dolori meo cumulus, quæ hoc facit, vxor mea est. Ne quis tamen erret ignorus, non est filij mei nouerca, sed mater, ô facinus! ô cladibus

nostris mutata natura. Mater ignem vltimum filio negat, & mulier, quæ maritum quoq; suum debilitata desiderat. Quis hoc de istâ credat? filium non flet, funditus euerfa fulmen hoc, gladiumque non sentit.

Iam illa principalis, ac maxima Deum dono concessa libertas, non hominum solum, sed ferarum, volucrumq; sensibus fixa, & ingemita, primum spoliū fuit. Me ipse perdidit, tenetor venale mancipium, & ciuis Romanus merces fio, & libertatem senex dedisco, & natus ingenuus venire opto. Minimum est, in flustibus habitamus, Hiberni nos feriunt venti, non flatio, non fedes, non quies, sed quod matulorum meorum maxima portio est, tam miserii sunt etiam domini mei, citò prætereunda est memoria, propter me vxori grauius, mihi propter filium. Transco hirsutos hostium vultus, & immanium barbarorum feros fimitus, tantumq; mihi quotidie esse metuendum, dicere quantum pati capius, videre pirata potuisset. Nihil est desiderio suorum grauius, timui ne quem ex meis viderem. Nihil tempestatenaciū, quotidie naufragium optaui: nam mortem, confitebor senili inertia vna causa minus cupiebam, ne defunctum nemo sepeliret. Quam vestem relictam captiuo putas, nisi quæ præda non erat? quales epulas, ciboque præbent, qui ipsi raptò viuunt? Nam illa quidem satis digna, quis dixerit vdm carcerem, & inundatam sentina nauiculam, & impositū nuda trabe irrequietum iatus, reuinctas post tergum manus alligatos, tanquam esset, qua fugeremus pedes? Solæ in carcere tenebræ iuuant.

Nunc autem aliquot è patribus amplificationes, vt in operis notandum subiungamus.

Amplificatio calamitosi status per antitheta, & hypotyposin.

Describitur miseria pauperum cum luxu diuitum comparata ex D. Gregorio.

CAPVT XXXVI.

Αλλ' οἱ μὲν ὑπαυθοὶ ταλαπείρησσι, ἡμεῖς δ' οἰκῆθ' ἰδὼν οἰκίας ὑπερλαμπρῆς λίθοις παντοίοις δεικνύσμενας, καὶ χρυσῶν καὶ ἀργύρου καὶ λαυραπείσας, καὶ ἰσφιδῶν λεπτῆς διαθέσει, ἡ ποσειλία χαρῆς, σφραγῶν ἀπατηλοῖς δελεασμασι. καὶ τὰς μὲν οἰκῆθ' ἰδὼν, τὰς δ' οἰκοδομήθ' ἰδὼν.

Item pag. 19. etiam libri idem exaggeratur egregio

Præclara amplificatio miseriarum inter miserii sunt etiam domini mei, citò prætereunda est memoria, propter me vxori grauius, mihi propter filium.

Greg. Nazianzen. in ora. 16. pag. 243. Misericordiam dei etiam in horum diuitiarum etiam in amplificatione miseriarum

Gregorij
sicut magis
ad latinorum
sicut velle
mentiam,
et maiora
ut, quibus
ad hanc
vultum
improbia.

μή μιν, ήσπ; ούδ' κληρόμοις ίσως ήρδ'·
αλλά ζήνους, και άλλοζίοις, και τέτων ίσως,
ούδ' τοίς αγαπώσιν ήμάς, αλλά τοίς άπεχθε-
στάτοις, ή φθοερωτάτοις, ή χακώδ' έσχατον. ή
οί μί ρηγάσθον εν ζυγίοις και διασαρμ-
νοίς ράκσι, μάλλον ή ούδ' τέτων τυχόν ευπο-
ρησθσιν. ή μείε ή ζύφόμεν ήμάς αυτούς έδ'η-
τι μαλακή και περιεβση, και τοίς εκ λίνυ, και
σφρών αείροις έφάσμασι, ή τοίς μέν εναοχη-
μοίς έμυ μάλλον, ή πορ έμπρέφορμυ. ούτω
γάρ έγώ χαλω πάσι το περιτόν ή περιέργον.
τά ή έδον ήμίν άποκείσεται φρονίς άχριστος
ή άνόηθη σήτων διατάγη, ή χροή ή τά
πάντα καταναλίσκονθη, ή οί μέν ούδ' της
αναγκαίας βοής ευπορήσουσι. ώ τής έμής
ζυφής, και ή έκείνων ταλαπωρίας, αλλά κεί-
θεται πρό των ήμετέρων θυρών, έκλυόμενοι
και λιμνηντες, ούδ' τάς προς την άγρην ά-
φορίας, παρά τή σώμαθη έχοντες. έσερη-
μένοι φωνών μέν είς τό ούδ' ρεωδα, χειρών δέ
είς τό προτένειν έφ' ίκεσία, ποδών ή είς τό
προσίειν τοίς έχοσι, άναπνοών δέ είς εύ-
νίαν της άρηνωδίας, τό βουότ' ατον ή χακώρ
κρόφατον κρινόντες, τοίς οφθαλμοίς μόνορ
εύχαρισθέντες, ότι μη την έαυτών λάβειν βλέ-
ψασιν, και οί μέν ούτως. ή μείε ή άνακεισό-
μεδα λαμπαροί λαμπρώς έπισείδθη ή ύψη-
λότε ή μετώρ, ή των περιήθω, και ά-
φύσων έπιβλημάτων, καν φωνής άχέσω-
μεν τήν άτήσειν δυσχεραίνοντες. δει ή ήμίν
τό μέν έδαφος εύώδ' έν άνθεσι πολλαίς, και
της ύρας έξω, την ή ζάτωζαν χατερράνδα
μύροις, ή μύρων τοίς εύωδεςάτοις και πο-
λυτελεστάτοις. ήνα και μάλλον εύθληνόμεδα,
παύδας δέ περεσάνα τούς μέν εν κόσμω και
έφείης άνέτης τάς κόμας, και θηλυδρίας, και
τή καλά πρόσωπων κέρρα περιεργαμένης
πείην, ή θσον συμφέρει, λίχνοις οφθαλμοίς,
κεκοσμημένης. τούς ή τάς κύλικας επ' ά-
κρων δακτύλων έχοντας, ώς οίόντε εύπορτέ-
βατά τε δμω ή άσφαλέστα τούς δέ ύπερ
κεφαλής άνημον τής ριπίτι, σοφίζομένης,
και τάς εκ χειρών άρας τό πηθη ή τ' σαρ-
κών άναφύχοντας, ή τά επ' ή τόντις, πηδών

μέν χρεών την ζάτωζαν, πάντων χορηγών-
των ήμίν ή σοικείων ποισίας. άέρθη γης,
ύδαθη, και ενοχορωδωδα τοίς μαγείρων
και έλωσοιών μαγηνεύμοισι; άγώνια δέ
είναι πάσιρ, ές τις ώς μάλισα την λίχλυ.
ήμίν ή άχάρισον πολακίσει γαστέρα. τό βα-
ρύ φορτίον και άρχέκακον, τό άπηότατον
θηρόν και άπισότατον, την καταργημέλυ
αύπκα σόν τοίς καταργημένοις βρώμασι;
και τοίς μέν πολύ τι κόρη και ύδαθη, ήμίν
ή ή μέχρι μέδης οί τω είνε κρατήρες. μά-
λον ή ή ύπερ την μέδλυ τοίς γε άκολασο-
τήροις, και ή μέν άπασα έφόμεθα ή σίαν, ή
ή έγκρινέμυ ώς άνδρσμίαν, περι ή τή φιλο-
θηή έμυ. ζημία ή είμη προσεία τή έγχο-
ρία και ή όνομαζομένων ζέναν τις άσπερ τυ-
ρανθη. δει γάρ ήμάς άθρούς και της χρεί-
ας, περιπότ' έροις, ή είνοι, ή νομίζομαι άσπερ
άσχυωμένοις, είμη και οι νομίζομένα, και
δύλοι γασρός, ή ή ύπό γαστέρα.

Quid illine sub dio vexabuntur, nos autē
domos splendidissimas incolemus, om-
nis generis lapidibus exornatas, auro, & ar-
gento illuminatas, ac tenuium calculo-
rum dispositione, varioque picturā arti-
ficio, fallacibus oculorum illecebris? atque al-
ias quidem incolemus, alias autem extru-
emus? Quibusnam autem ne hereditibus fortasse
quidem nostris, sed exteris, & alienis. iisque
ne amicis quidem fortasse, sed inimicissimis,
maximaque in nos invidia flagrantibus, quod
quidem malorum omnium extremum est.
Quid illine in asperis, & laceris pannis obri-
gescent, immo ne eos fortasse quidem habebunt,
uos autem in mollibus, & circumfluentibus
vndiq; vestibus, telisque ex tenuissimo lino,
ac serico contextis lasciuimus: atque in aliis
quidem indecorē potius, quam honestē, & ornate
nos ipsos geremus? Sic enim quicquid superfluum,
& curiosum est, voco: alias autem in arcis recon-
demus curam inutilem, & incommodam a tinea
excedendas, & a tempore, quod omnia conficit
absumendas, atque illis ne necessaria quidem
alimenta suppetent. Id profuturas meas delicias,
o grauem illorum calamitatem verum pro foribus
nostris iacebunt languidi, & fame pene confecti,
qui ne instrumenta quidem corporis ad pe-

Luxu di-
uitum cir-
ca ades.

Pauperum
nuditas cũ
luxu vestiu-
um.

*Egregium
παδθ.*

*Cocitatem
intelligit.*

*Luxu civi-
ca apparatus
conminiorū.*

*Ventis
καρδ φερτιον
καθ' αρχι.
κα. κου.*

petendum integra habeant. Vocibus priuati sunt, quibus miseriam suam lugeat, manibus, quas supplicandi causa protendant, pedibus, quibus ad diuites accedant, spiritu, quo lugubre carmen contenta voce fundant, atque quod malorum omnium acerbissimum est, lenissimum esse iudicant, oculisque duntaxat gratiam habent, quod ipsorum labem minime videant. Atque hi quidem ad hunc modum, nos autem in altis, pensilibusque lectulis, exiniisque, & quas pene tangere nefas sit, stragulis splendidi, splendide recumbemus, si vel solam petitionum vocem audiamus, stomachantes. Atque etiam illud oportebit, ut pavimentum nostrum floribus, plerumque etiam extra tempus fragret, & mensa suauissimis, ac sumptuosissimis vnguentis perfundatur, quo magis in dies effoeminemur: pueri etiam assent, partim ornate, ac suo quisque ordine, comis soluti, effoeminati, ac caesarie expoliti, magis quam impudicis oculis conducatur, partim extremis digitis pocula teneant, quam fieri potest decentissime, simul ac tutissime, partim follibus ventum semper caput excitantes, atque auris manu conflatas obefas carnes refrigerent, mensa insuper carnis redundet, elementis omnibus nobis prolixè, & copiose subministrantibus, acre, nempe terra, aqua, nosque coquorum, & eorum, qui epulas instrunt, lenocinijs comprimamur, omnesque de eo concertent, cequis audio, & ingrato ventri, quam maxime blandiatur, graui omnino sarcina, & malorum omnium auctori, belluae profus insaturabili, ac perquam infida, quae cum fluxis illis, & caducis, cibis breui interitura est. Et quidem illi praecelare secum agi putabunt, si vel aqua expleantur, nos autem vini pocula usque ad temulentiam hauriemus, immo etiam ultra temulentiam, saltem is, qui maiore laborant intemperantia, atque ex pluribus vinis alia rejiciemus, alia ut suauia, & grata probabimus, de alijs etiam philosophabimur, atque in detrimento ponemus, nisi ad patrium vinum, exoticum etiam quoddam velut tyrannus accedat. Nos quippe lautos, & delicatos, & profusiores, quam usus exigat aut esse, aut haberi oportet, perinde, atque vereamur, ne, non mali existimemur, ac ventris, & eorum, quae sub ventre sunt mancipia.

Amplificatio atrocis supplicij per hypotyposin.

CAPVT XXXVII.

NΑὐτὸς φόρτον ἔχουσα ἢ πρεσβύτερον, ἕνα, καὶ τέτον οὐδὲ ὑπὲρ κακῆς λυγρῆς, ἀλλ' ὑπὲρ πίστεως κινδυνεύοντα, κατὰ 416. Ex D. Gr. goria pag. 416.

πελάγους ἀφίεται, οὐχ ἵνα σώσῃ τὸ βῆπλάτην, ἀλλ' ἵνα ἀπολέσῃ τὸ φόρτον προδομένου, εὐσεβὲς γὰρ, καὶ πῶς τῶν φόρτων σωμαίων, καὶ ζυφῶν τὸ κερδὸν τῆς κολάσεως ὁ δεικνύς, φεῦ τὸ δειμάτιον, φεῦ τὸ δράματιον! ἡ ναὺς πελάγιον, τὸ δὲ ἄρον ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς, τὸ μὲν ἐφρηδομένον, τῶν δὲ ὀδυρομένων, πῶς ἀνὸν ὀλίγον τὸ πολὺ παραστήσομαι: ἀνάπεται τὸ πῶς, δαπανᾷται ἡ ναὺς, σιωδανᾷται τὸ φόρτον, πῦρ ὑδαὶ μίγνεται, καὶ σιωδεται τὰ σῶματα, εἰς εὐσεβὲς κόλασιν, καὶ δύο σοχεῖα, ἐν σώματι, μερίζεται, καὶ πυρὸς ὑπὲρ θαλάσσης ἀφίεται ζέον. ἢ προσήλυται μὲν τάχα πῆς ὡς ἡμέρᾳ καὶ φιλοανθρώπων, προσελθὼν δὲ εὖρε θέαμα ἔλεον ἢ τε καὶ ἄπιστον, ἀνευ κυβερνήτη πλοῖον ἀνευ χειρῶν, ναυάγιον. καὶ ὁ πρεσβύτερος κόνις, καὶ οὐδὲ κόνις σπάρεις, ἐν τοῖς ὑδασι, καὶ οὐδὲ τοσούτον ἡ ἱεροσύνη ὅσον τελευταῖος γένε εὐσχημονετήρας τυχεῖν. εἰ δὲ μὴ τελευταῖος, ἀλλὰ ταφῆς γε πάντως ἢ καὶ τοῖς ἀσεβέσιν ὀφείλεται.

NAuis presbyterum vnum portans, eumque non sceleris vllius, sed fidei causa periclitantem, in mare demittitur, non ut vectorem seruet, sed vi perdat. Atque is quidem, qui vehabatur vipote vir pietate praestans animo erat prompto & alacri. Comes autem illi ignis adiungitur, ac nouitate poena maiorem in modum laetatur persecutor. Proh spectaculum graue! proh acerbam tragediam! nauis mari fertur, spectantium multitudo ad littus effunditur, partim laetantium, partim lugentium. Quo nam pacto rem tantam paucis exprimam, atque in aspectu collocabo? Ignis accenditur, nauis vna cum onere suo absumitur, ignis aquae miscetur, resque inter se contrariae, ad pij viri supplicium

*Grani
acuta
amplificatione,
appositi
amisthous
vibran.*

